

Smrt starega očeta.

»Stari oče umira!« je zdihovala majhna deklica in je zaklicala, ker se ni nikdo zganil, gnana od nepopisnega strahu na pomoč! Mati je še povsem mirno pomolzla kravo, jo napojila, nahranila in odklopotala jezna v sobo.

»Stari oče umira!« Otrok je imel solze v lepo plavkastih očeh. Strah pred strogo materjo ni bil nič manjši nego bojazen pred čudno otrplin obrazom starca.

Mati je kratkomalo zgrabila deklico za vrat in jo vrgla skozi vrata. Mar li je morala biti majhna neumnica navzoča, če bi stari že vendar enkrat res izdahnili. Stopila je k postelji bolnika.

»Vstanite! Mislite, da bom pustila, da umrete v moji čedni postelji? Zakaj se ne marate stegniti pri vaši Mici, kateri ste dali ves vaš denar? Torej, le pokoncu!«

Iz prs starega je piskalo, kakor da bi sedela na njih smrt. Ker ga je tresla snaha neusmiljeno z rokami, je le še izpehal iz sebe nepozumljive besede: »Spoved — župnik —«

»Ta bi bila lepa. V zadnjem trenutku se pokloniti duhovniku in Bogu, da — smuknete v nebesa! Za vas je še pekel predober! Prasec kakor ste vi, naj pogine v svinjskem hlevu in ne v sobi poštenih ljudi!«

Dvignila je s krepkimi kmečkimi rokami možička in ga je hotela potegniti iz postelje. Potrkalo je na okno.

Komaj je še imela toliko časa, da je spustila starca nazaj v posteljo ter popravila zglavnik in že je stopila v sobo sosedu.

»Kaj, ali očka zopet razsaja? Saj je čuti kreg preko ceste.«

Snaha je srdito pogledala bolnika in očgovorila hripavo: »Gre z njim proti koncu. Rad bi se spravil z Bogom, a nimam žive duše, da bi jo poslala po g. župnika.«

»Stekla bom jaz po duhovnika. Ne pustim, da bi umrla krščanska duša brez poslednje tolažbe!«

Odrzela je. Snaha je stisnila pesti in nahručila umirajočega: »Spravili ste nas ob 15 oralov njiv, 10 oralov travnika, ob 3 krave, 8 svinj, da o drugem blagu niti ne govorim! Rajši se pogreznem na dno pekla, kakor ba bi srečala vas tam zgoraj!«

Ni končala vseh pretenj, že je zunaj zacingljalo in vstopil je duhovnik z Najsvetejšim.

Nekoliko jo je le bilo strah, da bi starček ne izdal, kako je rohnela vanj. Stopila je čisto tik k bolniku in se prepričala, da je v globoki nezavesti. Pomirjena je ostavila sobo in je tožila zunaj na cesti sosedam, kako krivico ji je napravil stari. Ni bila opazila, da je njena hčerkica, ki je bila staremu očetu najljubša vnukinja, čula njene grde kletvice in psovanja.

Župnik se ni mudil dolgo pri brezvestnem bolniku.

Kratek decemberski dan se je nagibal h koncu, ko so preresetale vaške babnice vse napake ter grehe umirajočega in se nekako zadovoljne razšle.

Gospodinja je hotela prvotno počakati na moža, ki je delal podnevu pri mlinarju. Ko je pa postajalo dihanje starč-

kovo vedno bolj mučno, se je odločila kar sama.

»Hanka!« je poklicala otroka, »tako pridi in pograbi starega očeta za nogo!«

Hanka je pritekla, prijela z grozo ledeno mrzle noge starega očeta in zrla pričakovalno na mater.

»Pridi in pomagaj! Zanesli ga bova v svinjski hlev!«

Deklica je stresla molče in kljubovalno glavo. Kaj takega ni vendar mogla mati resno zahtevati od nje. Starega očeta pa v svinjski hlev!

Par udarcev po obrazu je utisnilo materinemu povelju potrebno resnost. Starček je ležal otrpel, niti zapopadel ni, kaj se godi z njim. Tako ga je nesla snaha, ali bolje povedano vlekla ga je, ker je bila pomoč dekletca preslaba, po globokem snegu na dvorišču. Gole noge so izkopale tračnicam podobno sled od hiše do hleva. Tamkaj ga je spustila na tla. Mraz je obudil v starcu zavest, pričel je stokati. Med pritajenim posmehom je zaloputnila snaha težka vrata.

»Tukaj slobodno ječite in kričite, tukaj vas ne bo čul nikdo!«

Ko je popravljala baš kar izpraznjeno posteljo, je zadela pod slamnjačo na usnjat mošnjček, v katerem je bilo nekaj bankovcev in srebrnih novcev. Vsa vesela je hitela možu naproti in mu je pokazala denar. Mož ni povpraševal, kje da je njegov oče, objel je skrbno ženko in sta krenila oba v krčmo.

Sedaj je postalo veselo. Ako ima dninar denar, postane gostobeseden gospod. In tako je plačal Tona vsem v gostilni navzočim za težko prištedene očetove peneze.

Bilo je že proti jutru, ko se je vrnil par opotekaje se domov.

Toliko pijan pa Tona le ni bil, da bi ne opazil prazne postelje.

»Kje je stari?«

»Ha, ha, ta se pretezava po svinjskem hlevu!«

Ves razljuten je zakričal nad ženo:

»Moj dobri postarani oče v hlevu! Tu imaš in še enkrat!«

Udarca sta priletela po obrazu in telesu. Ona ni čutila bolečin, otresla se je in kakor ob pamet se je zagledala v prazno klop ob peči, kjer je navadno spaval njen otrok. Ko se je utrudil njen mož od robantanja in je legel k počitku — saj tudi njemu ni bilo toliko za usodo očeta — je zdrvela ona ven, da bi poiskala hčerkico.

Po noči je močno snežilo in ni bilo nikjer poznati sledi majhnih nog.

Celi dan so iskali. Vsi sosedeje so se udeleževali iskanja in na starega očeta je vse pozabilo.

Ko se je zopet vrnil mož z dela, je najprej vprašal po očetu. Oba sta šla ven proti svinjskemu hlevu. Veter je nakoobaril pred duri poseben kup. Pod kupom snega je spaval njun otrok večno spanje.

In za vrati je bil med tem časom tudi stari oče preminul.

Svinjski hlev je bila navadna iz desk zbita pojata, skozi katero je bril in tulil veter.

Otrok je čul stokanje starega očeta. Skušal mu je pomagati. Na vratih je visela zaklenjena obešanka. In zimski veter je odnašal dekličin klic: »Stari oče

umira!« bogznajkam. Očeta ni bilo pri hiši, mati je bila zdoma in nekaj strašnega se je plazilo po hiši. V takem položaju je bilo pač najboljšo v bližini starega očeta, katerega glas je udarjal dekletcu na uho. Bilo je sicer hudo mrzlo, a ko se je ovila krog telesca snežena odeja, je postalo otročiču toplo, kakor bi počival na klopi pri peči. In tako je zaspala, kakor sicer, mirno in trdno — za zmiraj.

Mož je odnesel molče v hišo truplo otroka ter očeta in ju je položil skupaj na mrtvaški oder. Z osornimi pogledi je zavrl nekoliko vpitje svoje žene, nato se je sam zjokal. Ko se je žena zopet oglašila s ihtenjem, jo je napodil ven in je ostal sam čez noč pri mrličih. Zjutraj je odšel na delo brez slovesa in se ni več vrnil.

Novo knjige.

Silvin Sardenko: Marijine pesmi v Marijinih praznikih. Znani naš pesnik nam je poklonil nov šopek dehtečih cvetk, te lepe Marijine pesmi. Sam pravi v sklepni besedi, da imamo Slovenci mnogo Marijinih pesmi, a le malo-katere so posvečene posameznim Marijinim praznikom. Te se pa naslanjajo na liturgično misel in ponekod tudi na liturgično pravilo. Lepe so vse, nekatere pravi biseri verske poezije, n. pr. »Marija Snežna«, »Materinstvo Marije Device« in druge. Znana je melodioznost Sardenkovih verzov, in bodo te pesmi gotovo našle v kratkem tudi skladateljev. V veselje pa bodo vsem Marijinim častilcem, saj »mi smo dlan proseča, ti si dlan bogata«, vsi prosimo njene pomoči.

SPREJEMNI POGOJI NA BANOVINSKI VINARSKI IN SADJARSKI ŠOLI V MARIBORU

Na banovinski vinarški in sadjarški šoli v Mariboru prične novo šolsko leto dne 15. septembra t. l. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja dve leti. Šola je združena z internatom za 60 udeležencev. Posestvo meri 57 ha in so zastopane vse kmetijske panoge dravske banovine. Poučujejo se sledeči predmeti:

I. letnik: sadjarstvo, poljedelstvo in travništvo, kmetijski prirodopis, fizika in meteorologija, kemija z agrikulturno kemijo, računstvo, geometrija, zemljemerstvo in risanje, slovensščina, srbohrvaščina, zemljepis in zgodovina, verouk, petje, zdravstvo, telovadba, splošno obrazovanje in konverzatorij.

II. letnik: sadjarstvo, uporaba sadja, sadje-znanstvo, vinarstvo, kletarstvo, vinska kemija z vajami, vrtnarstvo, poljedelstvo in travništvo, živinoreja in mlekarstvo, živinozdravstvo, gozdarstvo, čebelarstvo, kmetijsko gospodarstvo, kmetijsko knjigovodstvo, kmetijsko kupčijstvo, kmetijsko združništvo, kmetijsko pravo, geometrija, zemljemerstvo in risanje, računstvo, slovensščina, srbohrvaščina, zemljepis in zgodovina, verouk, petje, zdravstvo, telovadba, splošno obrazovanje in konverzatorij.

Ker znaša najnižja mesečna vzdrževalnina samo 25 Din, je omogočen kmetijski študij na tem zavodu tudi ubožnejšim, toda marljivim kmečkim sinovom.

Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmečki sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih). Mesečna vzdrževalnina znaša od 25 do 300 Din in se določi indi-